

Uputstvo za korišćenje GDB-a

GNU debager ili GDB je standardan debager za GNU operativni sistem. To je prenosiv (*portable*) debager koji radi na mnogim unikslikim sistemima i koristi se za mnoge programske jezike. GDB se isporučuje kao sastavni deo većine GNU/Linux distribucija. Ukoliko GDB ne postoji na sistemu, može se instalirati koristeći sledeće dve naredbe:

```
sudo apt-get update
```

```
sudo apt-get install gdb
```

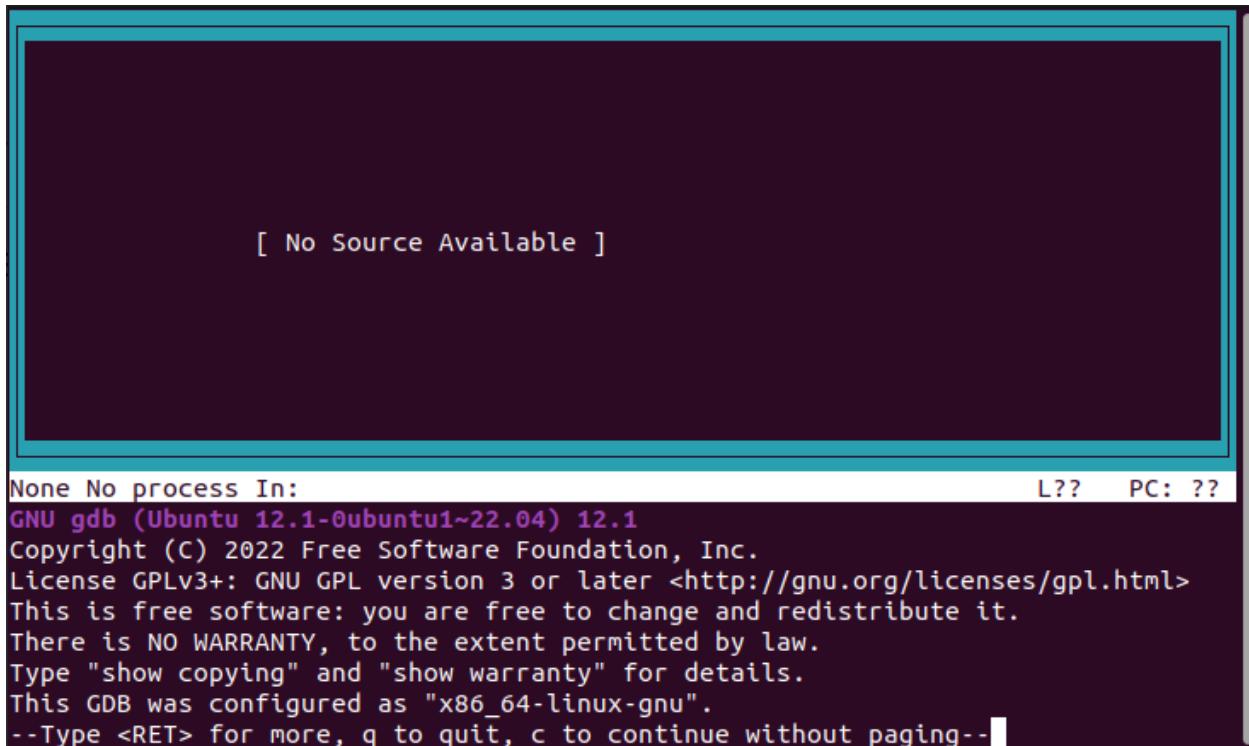
Pre samog korišćenja GDB-a obavezno je kompajliranje programskog koda sa parametrom **-g** iz foldera gde se nalazi fajl sa kodom. (Savet: otvoriti terminal preko celog ekrana zbog veće preglednosti.) U slučaju asemblerorskog koda naredba za kompajliranje je:

```
gcc -m32 -g naziv_fajla.S
```

Kompajliranjem se kreira izvršni fajl pod nazivnom a.out (u slučaju da prilikom kompajliranja nije naveden željeni naziv izvršnog fajla). Da bi se započelo korišćenje GDB-a sa njegovim korisničkim interfejsom potrebno je pokrenuti sledeću naredbu:

```
gdb -tui a.out
```

Ako se pri pokretanju GDB-a ispiše poruka *[No Source Available]* (slika 1) potrebno je kliknuti taster **ENTER**.

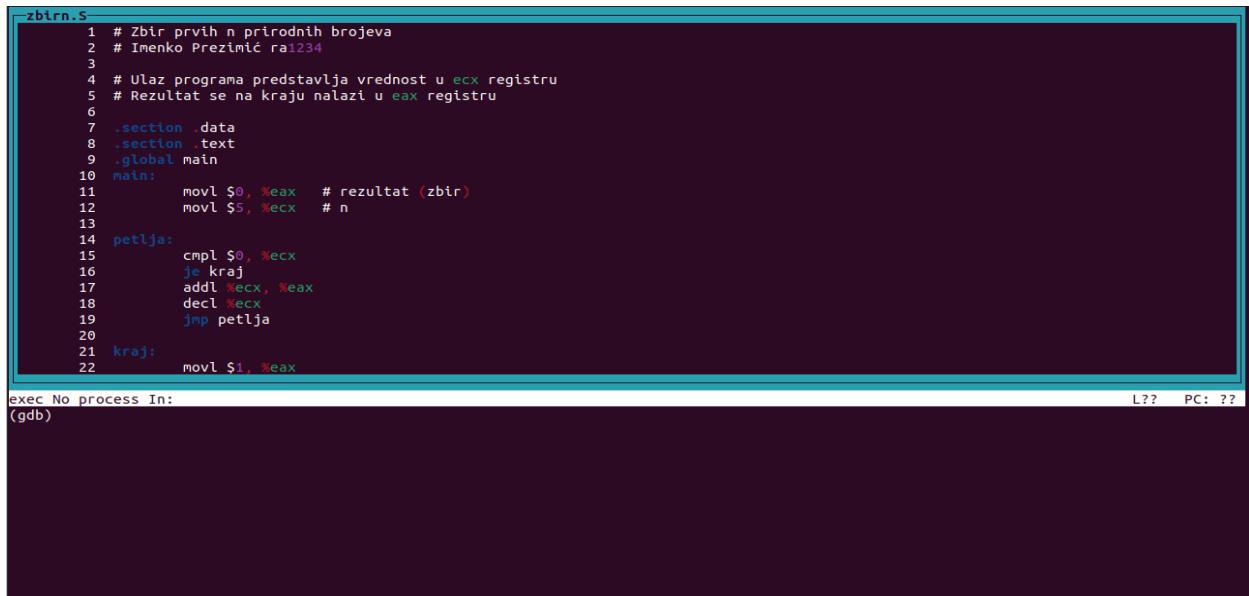

The screenshot shows a terminal window with a light blue border. Inside, the text '[No Source Available]' is displayed in white on a black background. Below this, the GDB startup message is shown in white text on a dark background:

```
None No process In:                                         L??  PC: ??  
GNU gdb (Ubuntu 12.1-0ubuntu1~22.04) 12.1  
Copyright (C) 2022 Free Software Foundation, Inc.  
License GPLv3+: GNU GPL version 3 or later <http://gnu.org/licenses/gpl.html>  
This is free software: you are free to change and redistribute it.  
There is NO WARRANTY, to the extent permitted by law.  
Type "show copying" and "show warranty" for details.  
This GDB was configured as "x86_64-linux-gnu".  
--Type <RET> for more, q to quit, c to continue without paging--
```

Slika 1

Kada je GDB uspešno pokrenut, u gornjem delu terminala trebalo bi da bude vidljiv kod programa, dok bi u donjem delu (prostor predviđen za komande) trebalo da u poslednjoj liniji piše (**gdb**) što znači da je GDB spreman da prima naredbe (slika 2).

The screenshot shows a terminal window with a light blue border. Inside, assembly code for a program named 'zbirn.s' is displayed in white text on a dark background:

```
zbirn.s  
1 # Zbir prvih n prirodnih brojeva  
2 # Ime: Prezimić ra1234  
3  
4 # Ulaz programa predstavlja vrednost u ecx registru  
5 # Rezultat se na kraju nalazi u eax registru  
6  
7 .section .data  
8 .section .text  
9 .global main  
10 main:  
11     movl $0, %eax    # rezultat (zbir)  
12     movl $5, %ecx    # n  
13  
14 petlja:  
15     cmpl $0, %ecx  
16     je kraj  
17     addl %ecx, %eax  
18     decl %ecx  
19     jmp petlja  
20  
21 kraj:  
22     movl $1, %eax
```

Below the assembly code, the command 'exec' is entered, followed by the message 'No process In:' and the GDB prompt '(gdb)'. The status bar at the bottom right shows 'L?? PC: ??'.

Slika 2

Da bi se počelo sa debagovanjem koda potrebno je postaviti *breakpoint* na početak *main-a* (slika 3), što je moguće naredbom:

break main ili b main

The screenshot shows a terminal window with two parts. The top part displays assembly code for a program named 'zbirn.s'. The code defines a global variable 'zbir' at address 0x118d, initializes it to 0, and then enters a loop where it adds the value of 'ecx' to 'eax' and increments 'ecx' by 1. The loop exits when 'ecx' reaches 5. The bottom part of the terminal shows a GDB session. It starts with 'exec No process In:', then 'b main' to set a breakpoint at line 11 of 'main'. The response 'Breakpoint 1 at 0x118d: file zbirn.S, line 11.' confirms the breakpoint is set. The status bar at the bottom right shows 'L?? PC: ??'.

```
zbirn.s
1 # Zbir prvih n prirodnih brojeva
2 # Ime Prezimić ra1234
3
4 # Ulaz programa predstavlja vrednost u ecx registru
5 # Rezultat se na kraju nalazi u eax registru
6
7 .section .data
8 .section .text
9 .global main
10 main:
b+ 11     movl $0, %eax    # rezultat (zbir)
12     movl $5, %ecx    # n
13
14 petlja:
15     cmpl $0, %ecx
16     je kraj
17     addl %ecx, %eax
18     decl %ecx
19     jmp petlja
20
21 kraj:
22     movl $1, %eax

exec No process In:
(gdb) b main
Breakpoint 1 at 0x118d: file zbirn.S, line 11.
(gdb)
```

Slika 3

Naredba za pokretanje izvršavanja programa:

run ili r

Kada se ova naredba izvrši, u prozoru u kom je prikazan kod programa linija koja treba da bude izvršena sledeća će biti osenčena (slika 4).

```
zbirn.s
 7 .section .data
 8 .section .text
 9 .global main
10 main:
B+> 11     movl $0, %eax    # rezultat (zbir)
12     movl $5, %ecx    # n
13
14 petlja:
15     cmpl $0, %ecx
16     je kraj
17     addl %ecx, %eax
18     decl %ecx
19     jmp petlja
20
21 kraj:
22     movl $1, %eax
23     movl $0, %ebx
24     int $0x80
25
26
27
28

multi-thread Thread 0xf7fbf500 ( In: main
(gdb) b main
Breakpoint 1 at 0x118d: file zbirn.S, line 11.
(gdb) r
Starting program: /home/ognjen/Desktop/Arhitektura/Vezbe1/Resenja/a.out
[Thread debugging using libthread_db enabled]
Using host libthread_db library "/lib/x86_64-linux-gnu/libthread_db.so.1".
Breakpoint 1, main () at zbirn.S:11
(gdb) 
```

Slika 4

Otvaranje prozora sa vrednostima registara:

layout reg

Nakon ove naredbe u gornjem delu terminala se otvara novi prozor kroz koji je moguće pratiti vrednosti registrara (slika 6). U većini slučajeva kada se ovaj prozor otvorи u njemu bude ispisana poruka [Registers Values Unavailable] (slika 5), sve što je potrebno uraditi u tom slučaju je pomeriti se na sledeću liniju koda što se obavlja naredbom **step**.

```

[ Register Values Unavailable ]

zbird.s
B+> 11      movl $0, %eax    # rezultat (zbir)
      12      movl $5, %ecx    # n
      13
      14  petlja:
      15      cmpl $0, %ecx
      16      je kraj
      17      addl %ecx, %eax
      18      decl %ecx
      19      jmp petlja
      20
      21  kraj:

multi-thread Thread 0xf7fbf500 ( In: main                                         L11   PC: 0x56555618d
Type "apropos word" to search for commands related to "word"...
Reading symbols from a.out...
(gdb) b main
Breakpoint 1 at 0x118d: file zbird.s, line 11.
(gdb) r
Starting program: /home/ognjen/Desktop/Arhitektura/Vezbe1/Resenja/a.out
[Thread debugging using libthread_db enabled]
Using host libthread_db library "/lib/x86_64-linux-gnu/libthread_db.so.1".

Breakpoint 1, main () at zbird.s:11
(gdb) layout reg
(gdb) 
```

Slika 5

```

Register group: general
eax          0x0          0
ecx          0x5f67f55b    1600648539
edx          0xfffffcbd0   -13360
ebx          0xf7e26000   -136159232
esp          0xfffffcbac  0xfffffcbac
ebp          0xf7ffd020   0xf7ffd020 <_rtld_global>
esi          0xfffffcc64  -13212
edi          0xf7ffcb80   -134231168
eip          0x565556192  0x565556192 <main+5>

B+> 11      movl $0, %eax    # rezultat (zbir)
      12      movl $5, %ecx    # n
      13
      14  petlja:
      15      cmpl $0, %ecx
      16      je kraj
      17      addl %ecx, %eax
      18      decl %ecx
      19      jmp petlja
      20
      21  kraj:

multi-thread Thread 0xf7fbf500 ( In: main                                         L12   PC: 0x565556192
Reading symbols from a.out...
(gdb) b main
Breakpoint 1 at 0x118d: file zbird.s, line 11.
(gdb) r
Starting program: /home/ognjen/Desktop/Arhitektura/Vezbe1/Resenja/a.out
[Thread debugging using libthread_db enabled]
Using host libthread_db library "/lib/x86_64-linux-gnu/libthread_db.so.1".

Breakpoint 1, main () at zbird.s:11
(gdb) layout reg
(gdb) s
(gdb) 
```

Slika 6

Ako je u nekom trenutku potrebno posebno ispisati vrednost određenog registra to je moguće naredbom:

print \$eax ili p \$eax

- podrazumevano je da se vrednost smeštena u registru prikazuje u decimalnom i heksadecimalnom obliku, ako je potrebno prikazati vrednost u binarnom obliku koristi se sledeća naredba:

print /t \$eax ili p /t \$eax

- takođe, za ispis vrednosti registrara manjeg kapaciteta koristi se ista naredba:

print \$al ili p \$al

Naredbe za kretanje kroz kod:

- izvršavanje sledeće naredbe bez ulaska u funkciju: **next** ili **n**
- izvršavanje slešeće naredbe sa ulaskom u funkciju: **step** ili **s**
- postavljanje *breakpoint*-a na početak određenje funkcije (labele):

break <naziv_labele> ili b <naziv_labela>

- postavljanje *breakpoint*-a na određenu liniju koda:

break <broj_linije> ili b <broj_linije>

- nastavak izvršavanja programa do sledećeg *breakpoint*-a: **continue** ili **c**
- brisanje svih postavljenih *breakpoint*-a: **clear**
- kada poslednja izvršena naredba treba ponovo da se izvrši dovoljno je samo pritisnuti taster **ENTER**, bez potrebe za ponovnim kucanjem naredbe

Rad sa promenljivama:

- prikaz vrednosti promenljive: **x &<naziv_promenljive>**
 - ako je potrebno konvertovati vrednost promenljive u određeni brojni sistem:

x /<brojni_sistem> &<naziv_promenljive>

 - **/t** - za binarni brojni sistem
 - **/d** - za decimalni brojni sistem

- **/x** - za heksadecimalni brojni sistem
- **/o** - za oktalni brojni sistem
- **/c** - za prikaz karaktera koji odgovara *ascii* vrednosti smeštene u promenljivoj
- primer: Prikaz vrednosti promenljive *a* u decimalnom obliku
 - `x /d &a`
- prikaz niza:

x/<broj_elemenata_niza><veličina_elementa><brojni_sistem> &<naziv_niza>

 - moguće veličine elemenata niza:
 - bytes (1 bajt): **/b**
 - halfwords (2 bajta): **/h**
 - words (4 bajta): **/w**
 - giants (8 bajta): **/g**
 - primer: Prikaz vrednosti elemenata niza pod nazivom *niz* koji sadrži 10 elemenata gde je svaki veličine 4 bajta (words - w) u heksadecimalnom obliku (x)
 - `x/10wx &niz`
- kada se radi sa nizovima često je potrebno prikazati vrednost trenutnog elementa niza
 - indirektno adresiranje (ako je adresa niza smeštena u registru eax)

x/<veličina_elementa_niza><brojni_sistem> \$eax

 - primer: Prikaz vrednosti trenutnog elementa niza (ako je adresa niza smeštena u registru eax), gde je svaki element veličine 1 bajt (bytes) u binarnom obliku (t)
 - `x/bt $eax`
 - indeksno adresiranje (gde je indeks smešten u registru eax)

x ((char *)&niz+\$eax*4)

- prikaz stringa: **x/s &<naziv_stringa>**
 - prikaz stringa kao niza karaktera:
x /<broj_karaktera>c &<naziv_stringa>

Kod rada sa potprogramima često je potrebno prikazati vrednost prosleđenih argumenata potprograma pomoću registra ebp

- pošto se vrednosti prvog paratra potrogram pristupa kao 8(%ebp), njegovu vrednost je moguće prikazati pomoću naredbe:

x /<brojni_sistem> \$ebp+8

- za prikaz ostalih parametara potrebno je pratiti šablon:

x \$ebp+broj_bajtova_na_steku_u_odnosu_na_ebp

- na isti način se pristupa i lokalnim promenljivama, pa tako se vrednost prve lokalne promenljive dobija kao: **x \$ebp-4**

Prilikom rada sa gdb fokus je postavljen na deo sa kodom i nije moguće pristupiti prethodnim naredbama pritiskom strelice na gore. Da bi se fokus prebacio na komandnu liniju pokrenuti komandu:

focus cmd

Da bi vratili fokus nazad na kod pokrenuti komandu:

focus src

Izlaz iz GDB-a: **quit** ili **q**